

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého, soudce Davida Hipšra a soudkyně Jiřiny Chmelové v právní věci žalobce: **X. N. N.**, zast. Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 11. 12. 2024, č. j. 77 A 140/2020-129,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce má dnes již 25letou dceru, českou občanku. V roce 2019, když dceři bylo 18 let, požádal o povolení k přechodnému pobytu jako rodinný příslušník občana Evropské unie [§ 87b odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů]. Ministerstvo vnitra jeho žádost nejprve zamítlo, žalovaná jeho rozhodnutí zrušila s tím, že se má pečlivěji zabývat rodinnou situací žalobce.

[2] Ministerstvo i podruhé žádost zamítlo, protože žalobce není rodinným příslušníkem občana EU uvedeného v § 15a zákona o pobytu cizinců, auložilo žalobci do 60 dnů vycestovat z území ČR. Žalovaný zamítl žalobcovu odvolání (rozhodnutím ze dne 22. 9. 2020, č. j. MV-117807-4/SO-2020). Žalobce se bránil žalobou podanou u Krajského soudu v Plzni. Ten prvním rozsudkem ze dne 23. 11. 2022,

č. j. 77 A 140/2020-62, žalobu zamítl, Nejvyšší správní soud jej však zrušil rozsudkem ze dne 31. 10. 2023, č. j. 8 Azs 279/2022-47. Zavázal krajský soud k tomu, aby s ohledem na okolnosti dané věci vyrozuměl dceru žalobce o probíhajícím řízení a vyzval ji k oznámení, zda hodlá uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Věcně se případem Nejvyšší správní soud nezabýval, jelikož procesní aktivita dcery ještě mohla právní závěry změnit (bod 22 rozsudku č. j. 8 Azs 279/2022-47).

II. Rozsudek krajského soudu

[3] Krajský soud nyní rozhodl v záhlaví označeným rozsudkem podruhé. Dceru stěžovatele vyrozuměl o vedeném řízení a vyzval ji, aby ve lhůtě dvou týdnů písemně oznámila, zda se chce řízení účastnit. Dcera na výzvu nijak nereagovala. Krajský soud proto zopakoval své závěry z předchozího rozsudku a žalobu zamítl.

[4] Žalobce nesplnil podmínku „*skutečné péče*“ podle znění § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců účinného v době podání žádosti. Takový pobyt lze udělit rodiči občana Unie mladšího 21 let, je však třeba přihlížet k věku potomka žadatele. Skutečná péče bude vypadat jinak u již dospělého jedince nebo u malého dítěte. Žalobce prokázal, že i když s dcerou nesdílel jednu domácnost, společně spolu často vařili, nakupovali a povídali si. Žalobcova dcera byla ale již dospělá, a i když stále studovala, byla schopná samostatného života. Aby se v jejím věku mohlo jednat o skutečnou péči, musela by být do určité míry na otci závislá; v nynějším případě jde však o běžný vztah otce a dcery. Rozhodnutí žalovaného není ani nepřiměřeným zásahem do rodinného života žalobce, který by ospravedlnil udělení (jiného) pobytového oprávnění. Zákon o pobytu cizinců u tohoto druhu pobytu výslovně nevyžaduje přihlídnutí k dopadům do soukromého a rodinného života žalobce. Zákon stanovuje jasné podmínky pro udělení pobytu a pouze výjimečně nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života žalobce by je mohl změkčit. O nepřiměřený zásah by se jednalo, pokud by došlo k rozdělení žalobce a jeho rodiny nebo pokud by celá jeho rodina musela odjet do Vietnamu. Žalobce nemá zákaz pobytu v ČR, pouze musí o pobytové oprávnění požádat ve Vietnamu. Takový požadavek ale není nepřiměřený ani dlouhotrvající (nebo trvalý) odloučení od jeho rodiny zde v Česku. Určitá míra diskomfortu neznamená nepřiměřenost. Další okolnosti, jako např. finanční náročnost, žalobce nezmínil. Žalovaný ani nepostupoval přepjatě formalisticky.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (stěžovatel) se obrátil na Nejvyšší správní soud s kasační stížností. V ní namítá nesprávné právní posouzení splnění podmínek pro udělení povolení k přechodnému pobytu [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a to, že se krajský soud nesprávně zabýval otázkou dopadů neudělení pobytu do jeho soukromého a rodinného života [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Rozsudek je obecně stručný a ke každému žalobnímu bodu se vyjadřuje jen v jednoduchosti [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

[6] **Stěžovatel** zaprvé nesouhlasí s tím, že není rodinným příslušníkem občana EU, protože by o dceru nedostatečně pečoval. Je zavádějící, že by vztah s jeho dcerou vykazoval jen běžné znaky vztahu otec-dcera a že jako dospělá na něm není nijak závislá. I když

pokračování

by základní úkony péče o domácnost dospělá dcera zvládla zajistit sama, je třeba přihlédnout k jejím studijním povinnostem na vysoké škole. Také nelze opomenout, že je v dnešní době zcela obvyklé, že se mladí lidé osamostatňují později a během vysokoškolského studia jim rodiče poskytují péči a zázemí. Tím, že má dcera rodinné zázemí, materiální podporu rodičů a pomoc s domácností jí stěžovatel plnění studijních povinností usnadňuje. Jde o skutečnou péči o potomka. I z finanční stránky se stěžovatel na obživě dcery podílí více, než kolik uznal krajský soud, jelikož velmi aktivně pomáhá její matce s podnikáním. Kdyby tak nečinil, příjmy matky i dcery by byly nižší. Není pravda, že by dcera neutrpěla žádnou újmu, pokud bude stěžovatel muset odjet; krajský soud tento závěr ani nijak neodůvodňuje. To, že je dcera dospělá není jediné kritérium – je ve věku, kdy se teprve osamostatňuje a oba její rodiče naopak vynakládají velké úsilí ve všech oblastech, aby jí v tom byly nápomocní.

[7] Zadruhé se stěžovatel vymezuje proti vyhodnocení zásahu do jeho soukromého a rodinného života. Nesouhlasí, že jeho vycestování do Vietnamu, kde by mohl požádat o jiný druh pobytu, by způsobil pouze nezbytný diskomfort. Musel by opustit celou svou rodinu (včetně manželky, se kterou v roce 2022 obnovili manželství) a život v ČR, ve které prožil velkou část svého dospělého života, naopak ve Vietnamu žádnou rodinu ani zázemí nemá. Stěžovatel je pokročilého věku, došlo by k jeho izolaci od zbytku rodiny, včetně vnuka, o kterého se stará. Odloučení by podle lhůt v zákoně pro vydání povolení trvalo minimálně 270 dní, navíc získání termínu na zastupitelském úřadu v Hanoji je velmi obtížné a je známou skutečností, že ve správním řízení dochází k velmi častým průtahům. Přihlížet je třeba i k tomu, že se jednalo o období roku 2020, kdy probíhala pandemie covidu. Podávat žádosti v Hanoji v té době nebylo možné. Stěžovatel ani jiný druh pobytového oprávnění získat nemohl. Pro vízum za účelem sloučení rodiny nesplňoval podmínky a žádost o dlouhodobý pobyt za účelem zaměstnání či podnikání nelze ve Vietnamu vůbec podat. I kdyby tomu tak bylo, podle rozsudku NSS ze dne 13. 5. 2022, č. j. 9 Azs 39/2022-50, možnost získání jiného oprávnění k pobytu sama o sobě nezakládá přiměřenost rozhodnutí. Krátkodobá a dlouhodobá víza by nicméně stejně nezajišťovala staršímu stěžovateli dostatečnou jistotu. Napadený rozsudek nepřiměřeně zasahuje také do života jeho rodinných příslušníků, krajský soud se jim ale vůbec nevěnoval. Pouze přebíral odůvodnění žalovaného, aniž by se situací sám zabýval, zejména otázkou možnosti udělení jiného druhu pobytu.

[8] **Žalovaný** se plně odkázal na napadený rozsudek, spisový materiál a své rozhodnutí. Navrhuje kasační stížnost zamítnout.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Jelikož se jedná o opakovanou kasační stížnost, Nejvyšší správní soud se nejprve věnoval její přípustnosti (§ 104 s. ř. s. odst. 2 s. ř. s.) Předchozí rozsudek krajského soudu Nejvyšší správní soud zrušil pro jinou vadu řízení a věcnými námitkami stěžovatele se nezabýval. Je tedy přípustné, aby je uplatnil nyní v opakované kasační stížnosti (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009-165).

[10] Kasační stížnost však není důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud ve své ustálené judikatuře považuje za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů zejména taková rozhodnutí, u nichž z odůvodnění není zřejmé, jakými úvahami se krajský soud řídil při hodnocení skutkových i právních otázek a jakým způsobem se vyrovnal s argumenty účastníků řízení (např. rozsudek NSS ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Krajský soud nicméně nemá povinnost vypořádat se s každým dílčím tvrzením či argumentem, postaví-li proti tvrzení účastníka řízení ucelenou argumentaci, z níž vyplývá, že jeho námitky jako celek neobstojí (např. rozsudky NSS ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38, bod 16, ze dne 11. 5. 2023, č. j. 6 Afs 34/2022-31, bod 11, nebo ze dne 13. 9. 2023, č. j. 7 Afs 69/2022-33, bod 12). Úkolem správního soudu je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace, tj. se všemi stěžejními námitkami účastníka řízení, což může v určitých případech obsáhnout i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (např. rozsudky NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19, ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013-33, nebo ze dne 23. 8. 2024, č. j. 4 Azs 20/2024-17, bod 15).

[12] Stejně tak krajský soud může ve svém odůvodnění odkázat na přezkoumávané rozhodnutí správních orgánů, resp. se s jejich odůvodněním ztotožnit. Je-li napadené správní rozhodnutí řádně odůvodněno, je přípustné, aby si krajský soud, nedochází-li k jiným závěrům, správné závěry žalovaného se souhlasnou poznámkou osvojil. V duchu zásady hospodárnosti a ekonomie řízení totiž není smyslem soudního přezkumu stále dokola podrobně opakovat již jednou správně vyřčené (viz například rozsudky NSS ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86; ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS; nebo ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012-47).

[13] Krajský soud v nynější věci postupoval ve shodě s citovanou judikaturou. Z jeho odůvodnění je zřejmé, co vedlo jeho právní úvahy a text napadeného rozsudku nepostrádá vnitřní logiku. I když se v otázce skutečné péče o dceru krajský soud odkázal na rozhodnutí žalovaného (bod 37 napadeného rozsudku), dodal k tomuto odkazu své vlastní úvahy a vysvětlil, proč se s posouzením z napadeného rozhodnutí ztotožnil. I v další části o zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele nejprve krajský soud představil judikaturu správních soudů k tomuto tématu a následně ji vztáhl ke skutkovým zjištěním v případě stěžovatele (bod 42 a násl. napadeného rozsudku).

[14] Na tomto postupu, i přes určitou stručnost textu, Nejvyšší správní soud v dané věci neshledal nic závadného. Napadený rozsudek tedy není nepřezkoumatelný.

[15] Ani námitka ohledně skutečné péče o dceru stěžovatele není důvodná. Nejvyšší správní soud se výkladem pojmu rodinný příslušník občana EU opakovaně zabýval a dospěl k závěru, že z § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je zřejmé, že za něj lze považovat pouze rodiče občana EU mladšího 21 let (první předpoklad), který o tohoto občana Evropské unie skutečně pečuje (druhý předpoklad). Obě tyto podmínky přitom musí být splněny kumulativně (srov. rozsudky NSS ze dne 14. 1. 2022, č. j. 4 Azs 42/2020-49; či ze dne 12. 6. 2025, č. j. 9 Azs 162/2024-54). V dosavadní judikatuře se Nejvyšší správní soud převážně věnoval situacím, ve kterých byl žadatel o pobyt rodičem nezletilého občana EU. Vyslovil se k tomu, že pouze finanční zajištění potomka není skutečná péče (např. rozsudek NSS ze dne 2. 2. 2024, č. j. 7 Azs 245/2023-33) nebo k otázce provedení výslechu členů rodiny jako svědků v rámci správního řízení (např.

pokračování

rozsudky NSS ze dne 25. 7. 2022, č. j. 5 Azs 274/2020-30; či ze dne 3. 11. 2022, č. j. 10 Azs 202/2022-42).

[16] K tomu, co má být obsahem skutečné péče o zletilého potomka, se Nejvyšší správní soud prozatím blíže nevyjádřil. Odkázat se ovšem lze na judikaturu Soudního dvora EU, jak učinil i žalovaný. I přes to, že jsou okolnosti dané věci jen vnitrostátní – stěžovatelova dcera je Česka a stěžovatel žádá o pobyt v ČR – pravidla o volném pohybu osob se výjimečně vztáhnou i na takovou situaci (rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 8. 3. 2011, *Ruiz Zambrano*, C-34/09, EU:C:2011:124; český zákon o pobytu cizinců s touto variantou výslovně počítá viz rozsudky NSS ze dne 8. 8. 2023, č. j. 2 Azs 50/2023-31, bod 25; či ze dne 11. 11. 2024, č. j. 3 Azs 297/2023-41, bod 22).

[17] Článek 20 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) o občanství EU (ze kterého pak vychází sekundární úprava pobytu občanů EU a jejich příbuzných) totiž garantuje práva spojená se statutem občana Unie. Občan Unie musí mít i skutečnou možnost je využívat. Pokud je takovým občanem nezletilé dítě, pak unijní právo v zásadě brání tomu, aby členský stát odepřel jeho rodiči, státnímu příslušníku třetího státu, právo na pobyt v domovském členském státě dítěte (rozsudek velkého senátu Soudního dvora *Ruiz Zambrano*, C-34/09). Nicméně rozsudek *Ruiz Zambrano* zdůrazňuje, že se jedná o nezletilé děti, které jsou na takovém rodiči existenčně závislé a bez jeho přítomnosti by Unii musely fakticky opustit.

[18] V případě zletilých dětí naopak Soudní dvůr ohledně potřeby umožnění pobytu rodiče tak striktní není. Uvádí, že o vztahu závislosti zletilého občana EU, který může odůvodňovat přiznání odvozeného práva pobytu na základě článku 20 SFEU, lze uvažovat pouze ve výjimečných případech, kdy s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem nemůže být dotyčná osoba žádným způsobem odloučena od rodinného příslušníka, na kterém je závislá (rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 8. 5. 2018, *K. A. a další*, C-82/16, ECLI:EU:C:2018:308, bod 76). Dlouhodobě také uvádí, že pouhá skutečnost, že pro občana EU může být žádoucí z důvodů hospodářských nebo pro zachování rodinné jednoty na území Unie, aby s ním mohli jeho rodinní příslušníci pobývat na území Unie, sama o sobě nestačí k závěru svědčícímu pro udělení pobytu (kromě citovaného rozsudku viz také rozsudky Soudního dvora ze dne 15. listopadu 2011, *Dereci a další*, C-256/11, EU:C:2011:734, bod 68; a ze dne 6. prosince 2012, *O a další*, C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 52).

[19] V duchu těchto závěrů rozhodoval jak žalovaný, tak krajský soud a Nejvyšší správní soud s jejich posouzením souhlasí. Stěžovatel se svojí dcerou má zřejmě dobrý vztah, dle jeho tvrzení tráví společně spoustu času a věnují se společným aktivitám. Nic ale nenasvědčuje tomu, že by stěžovatelova dcera byla na stěžovatelově přítomnosti v ČR závislá z jakýchkoliv důvodů. Jinými slovy, dcera dokáže v České republice pobývat i bez stěžovatelovy nepřetržité přítomnosti – má kde bydlet, co jíst, ve studiu může pokračovat, finančně bude i nadále zajištěná a zůstanou zde i další její rodinní příslušníci. Jedná se o běžný rodičovský vztah, i když blízký, který ale nebude odcestováním otce dospělé dcery trvale a nenávratně narušen. Krajský soud také zdůraznil otázku finanční nezávislosti. Tato námitka proto není důvodná.

[20] Důvodná není ani námitka ohledně zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele i jeho příbuzných. V první řadě je podstatné, že posouzení dopadů do soukromého a rodinného života musí správní orgán zkoumat sám z vlastní iniciativy, jestliže ho k tomu zavazuje zákon. Musí tak učinit ale i v dalších řízeních, jestliže sám žadatel takovou námitku a odpovídající tvrzení vznese (viz rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019-39, č. 3990/2020 Sb. NSS; či přehled judikatury v rozsudku ze dne 27. 1. 2021, č. j. 6 Azs 321/2020-41, bod 11). Ve druhé situaci je pak především na samotném žadateli, aby dostatečně podrobně vylíčil všechny okolnosti, které jsou pro posouzení zásahu do jeho rodinného života relevantní. Je to totiž vždy sám cizinec, kdo má tyto informace ze své soukromé sféry k dispozici a také tím určuje, jaké informace o svém životě správnímu orgánu sdělí (rozsudek NSS ze dne 14. 3. 2025, č. j. 4 Azs 253/2024-27).

[21] Při konkrétním posouzení dopadů do soukromého a rodinného života v případě rozhodnutí o stanovení povinnosti opustit území Nejvyšší správní soud setrvale rozhoduje tak, že „sice představuje určitý zásah do soukromého a rodinného života stěžovatele, ovšem s ohledem na to, že jde o v podstatě nejmírnější opatření pro cizince neoprávněně pobývajícího na území ČR, které není spojeno se stanovením doby, po kterou je cizinci vstup na území ČR zakázán, lze tento zásah považovat za přiměřený“ (rozsudky NSS ze dne 16. 5. 2025, č. j. 7 Azs 47/2025-30, či ze dne 24. 10. 2018, č. j. 1 Azs 296/2018-35). V posledně citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval, že nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života cizince v důsledku vydání rozhodnutí o povinnosti opustit území „bude zpravidla shledán pouze ve výjimečných situacích, které by ospravedlňovaly naprostou nezbytnost přítomnosti cizince na území ČR“. K délce řízení u zastupitelského úřadu v Hanoji Nejvyšší správní soud zaprvé uvádí, že se situace u něj změnila a rychlost vyřizování žádostí se zlepšuje. Zadruhé dodává, že rychlost daného řízení bude záviset také na procesní aktivitě žadatele (např. rozsudek NSS ze dne 9. 1. 2025, č. j. 8 Azs 52/2024-47).

[22] Obdobně jako u předchozí námitky, krajský soud i zde vzal v potaz všechna zjištění ohledně stěžovatelovy rodinné situace a vyhodnotil je tak, že nepřiměřeným zásahem do jeho života nejsou. Pokud stěžovatel poukazuje na péči o vnuka, pak tuto skutečnost před správními orgány nijak nezmínil. Jak v rámci vyjádření se k podkladům rozhodnutí, tak v rámci odvolání se stěžovatel vyjadřoval jen o vztahu k dceři. Krajský soud se proto s touto skutečností, ve světle výše odkazované judikatury, nijak vypořádávat nemusel. Péči o vnuka, resp. zvyšující se věk stěžovatele bral krajský soud i Nejvyšší správní soud v potaz při rozhodování o odkladném účinku žaloby, potažmo kasační stížnosti. V tu chvíli se nicméně jednalo o rozhodování jiného charakteru – krajský soud a Nejvyšší správní soud rozhodovaly ve světle nynějších okolností a rozhodná pro ně byla současná situace. Naopak při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházely ze stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného. Ve větším detailu lze ještě doplnit, že stěžovatel zde nemá žádné nezletilé děti, které by byly jeho odjezdem přímo dotčeny. Pokud v roce 2022 znovu obnovil své manželství, pak si zde rodinu (znovu)zakládal s vědomím možnosti, že bude muset vycestovat.

[23] Nejvyšší správní soud proto neshledal ani druhou stěžovatelovu námitku důvodnou.

pokračování

[24] Nad rámec výše uvedeného pak Nejvyšší správní soud připomíná, že důvodem předchozího zrušení rozsudku krajského soudu bylo umožnění vyjádřit se k celé věci též samotné stěžovatelově dceři. Ta tak mohla přinést svůj náhled na celou situaci a osvětlit rodinné vazby stěžovatele, zůstala nicméně v tomto směru zcela pasivní.

V. Závěr a náklady řízení

[25] Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[26] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. září 2025

Milan Podhrázký
předseda senátu